

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**06 Mayıs 2020
Çarşamba**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

06 Mayıs 2020 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Akdeniz Üniversitesi Medya ve Halkla İlişkiler Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Ankara Medipol Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- 2020 Yılı Mart Ayna Ait Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- 2020 Yılı Mart Ayna Ait Tamamlama Vizesi Yapılan Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- 2020 Yılı Mart Ayna Ait İptal Edilen Yatırım Teşvik Belgeleri Listesi
- Yetkilendirilmiş Yükümlülerin İzlenmesi Tebliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ

KARARLAR

- Biyogüvenlik Kararı (Karar No: 1)
- Biyogüvenlik Kararı (Karar No: 2)
- Biyogüvenlik Kararı (Karar No: 3)

BDDK'dan bir düzenleme daha

BDDK, yurtdışı TL cinsi plasman, depo, repo ve kredilerin toplamının bankaların en son hesapladıkları yasal özkaynaklarının yüzde 0,5'i ile sınırlandırıldığını duyurdu.



06 Mayıs 2020

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), reel sektör ve vatandaşların finansman ihtiyaçlarının karşılanmasında TL kaynakların yurt içinde daha verimli değerlendirilmesine yönelik düzenleme yaptı.

BDDK'den yapılan yazılı açıklamada, ekonomik aktivitenin küresel yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle yavaşladığı, reel kesimin üretim ve istihdam açısından zorlandığı bir dönemde TL kaynakların verimli bir şekilde ve ağırlıklı olarak kamu ve özel kesimin finansman ihtiyacının giderilmesinde kullanılmasının önem kazandığı vurgulandı.

Bu amaçla, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 5 Mayıs 2020 tarihli ve 9010 sayılı kararı ile Kovid-19 salgınıyla ilgili olarak ortaya çıkan olağanüstü koşullar ortadan kalkıncaya kadar uygulanmak üzere düzenleme yapıldığı ifade edilen açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Bankaların, yurt dışındaki konsolidasyona tabi kredi kuruluşu ve finansal kuruluş niteliğini haiz ortaklıkları ile yurt dışındaki şubeleri de dahil olmak üzere, yurt dışında yerleşik finansal kuruluşlara yapacakları TL plasmanlar, TL depo, TL repo ve TL kredilerin toplamının bankaların en son hesapladıkları yasal öz kaynaklarının yüzde 0,5'i ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir. Söz konusu oranın günlük olarak solo bazda hesaplanmasına, mevcut aşımalar giderilinceye kadar yeni bir işlem yapılmamasına ve bu mahiyetteki vadesi gelen işlemlerin yenilenmemesine karar verilmiştir."

Reel sektörde iyimser beklentiler güçleniyor

Pandemi sonrası normalleşme için ağırlıklı sonbahara tarihlenen beklentiler, daha erken gelen toparlanma sinyalleriyle öne çekildi. İhracat taşımalarındaki artış hızlı çıkış umutlarını büyüttü

Salgından büyük darbe alan birçok sektörde üretim mart ayının ikinci yarısı ile nisan ayında durma noktasına gelirken, ihracatın iki aylık kaybı 9,3 milyar dolara ulaştı. İhracatta en büyük darbeyi, otomotiv ve hazır giyim gibi lokomotif sektörlerin aldığı gözlendi. Martta başlayan düşüş nisanda zirve yaptı. Nisan ayında ihracattaki kayıp otomotivde yüzde 77'ye, hazır giyimde de yüzde 62'ye ulaştı. Mayısla birlikte ise ağırlıklı beklentilerin aksine, çok sayıda sektörden canlanma sinyalleri geldi. İhracat taşımalarındaki artış da toparlanmayı teyit ediyor. Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı Avrupa'daki fabrikaların kademeli olarak açılmasıyla birlikte siparişlerde artış gözlenirken, ihracat taşımaları da hız kazandı. Önceki gün açıklanan normalleşme planı kapsamında AVM'lerin gelecek hafta açılması kararı ile birlikte perakendede de işe dönüş hazırlıklarına başlandı. COVID-19 salgınındaki olumlu gelişmelere paralel sektörlerdeki normalleşmeye yönelik takvimler de netleşmeye başladı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın AVM'lerin 11 Mayıs'tan itibaren kapılarını açabileceğine ilişkin açıklamaların ardından ilk hareketlenen sektörlerin başında alışveriş merkezleri ve perakende geldi.

Türkiye'de alışveriş merkezlerinin, salgın ile birlikte tam anlamı ile kapandığı söylenemez aslında. Hemen hemen tamamı, marketler ve eczaneleri ile hizmet vermeye devam etti. Kiracı olarak bulunan markaların kepenk indirmeleri ile AVM'lere girenlerin sayısı birkaç yüzlü rakamlarla sınırlı kaldı.

Pek çok AVM yönetimi, daha geniş çaplı bir yapıda hizmet vermelerine ilişkin tarih olarak da 1 Haziran'ı adres göstermişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarını işaret fişeği olarak algılayan AVM'lerin bir bölümünde ve perakende markalarında büyük çaplı hizmet sunma tarihi daha erkene alındı.

Alışveriş Yatırımcıları Derneği Başkanı Hüseyin Altaş, Türkiye genelindeki 436 AVM'nin açılış tarihlerini hızlandırdığını söyleyerek, "Gerekli sağlık koşullarını, klima tertibatlarını sağlayan AVM'ler 11 Mayıs'tan itibaren açılacak. 1 Haziran'da tüm AVM'ler açılmış olacak" dedi. Altaş, işletmelere giren herkesin maske takacağını ve sosyal mesafe alanının 15 metrekare olacağını söyledi. AVM'leri yeniden açan ülkelerde

cirolarda çok anormal kayıpların olmadığını görüldüğünü söyleyen Altaş, "İnsanlar AVM'lerde oyalanmadan nokta atışı ile alışverişini yapıp çıkıyor. Türkiye'de de benzer bir durum bekliyoruz" dedi.

Peki markalar cephesinde durum ne? Geçtiğimiz günlerde

Koçtaş, Bauhaus, Vakko, Gratis gibi birçok marka mağazalarını açma kararı almıştı. AVM'lerde ilk etapta evdeki yaşama dönük hizmet sunan markalar devreye girecek. Giyim alanında DeFacto, Koton, LC Waikiki'nin 11 Mayıs'ta açılışlarını yapması bekleniyor. Ancak pek çok giyim markasının, yeni sezona ilişkin ürün hazırlıkları içinde olduğundan açılışlarını 12 Haziran ve sonrasında yapacağı kaydediliyor.

Birleşmiş Markalar Derneği Başkanı Sinan Öncel, salgının etkilerini minimize etmek için sosyal mesafe, dezenfektan, metrekafe başına sınırlı kişi ve UV ışınları ile denenen kıyafetlerin virüsten arındırılmasına kadar birçok önlem aldıklarını söyledi.

Firmaların döviz açığı 5.4 milyar dolar azaldı

Döviz varlığı 3 milyar dolar arttı, borçlar 2 milyar dolar düştü/

Finansal kesim dışındaki firmaların şubatta döviz varlıkları 3 milyar 106 milyon dolar arttı, yükümlülükleri ise 2 milyar 340 milyon dolar azaldı. Merkez Bankası (TCMB) verilerine göre, net döviz pozisyon açığı, 170 milyar 434 milyon dolar olarak gerçekleşerek, bir önceki aya göre 5 milyar 446 milyon dolar düşüş kaydetti.

Varlık dağılımı incelendiğinde, şubatta bir önceki aya göre ihracat alacakları 97 milyon dolar azalırken, yurt içi bankalardaki mevduat 3 milyar 11 milyon dolar, yurt dışına doğrudan sermaye yatırımları 190 milyon dolar arttı. Sonuç olarak varlıklar 3 milyar 106 milyon dolar artış kaydetti.

Yükümlülük dağılımında ise şubatta bir önceki aya göre ithalat borçları 987 milyon dolar, yurt içinden sağlanan nakdi krediler 705 milyon dolar ve yurt dışından sağlanan nakdi krediler 648 milyon dolar azaldı. Bunlara bağlı olarak yükümlülüklerde 2 milyar 340 milyon dolar düşüş gerçekleşti.

Kısa vadeli dış kredi 1.4 milyar \$ geriledi

Yükümlülüklerin vade yapısına bakıldığında, şubatta bir önceki aya göre yurt içinden sağlanan kısa vadeli krediler 127 milyon dolar, uzun vadeli olanlar 578 milyon dolar azaldı. Yurt dışından sağlanan kredilerde ise kısa vadeli olanlar 1 milyar 414 milyon dolar, uzun vadeli krediler 221 milyon dolar geriledi. Aynı dönemde, kısa vadeli varlıklar 108 milyar 730 milyon dolar iken, kısa vadeli yükümlülükler 98 milyar 13 milyon dolar olarak gerçekleşti. Kısa vadeli net döviz pozisyonu fazlası, şubatta 10 milyar 717 milyon dolar gerçekleşerek ocak dönemine göre 4 milyar 457 milyon dolar artış kaydetti.

TL'nin reel deęeri 20 ayın en dūşūęünde

Merkez Bankası tarafından yayımlanan ve Türkiye'nin fiyat düzeyinin ticaret yaptığı ũlkelerin fiyat düzeylerine göre değişimini gösteren, reel efektif döviz kuru endeksi, tüketiciler fiyatları (TÜFE) bazında Nisan 2020'de 68.88 puana indi. Bir aydaki düşüş yüzde 5.53 oldu. Endeks, kur Őoku krizinin yaşandığı Eylül 2018'den beri görülen en düşük seviyeye inmiş oldu. TCMB'nin açıklamasına göre yurtiçi ũretici fiyatları (Yİ-FE) bazlı reel efektif döviz kuru da 75.88'e geriledi. Gelişmekte olan ũlkeler bazlı reel efektif endeksi 59.67 puandan 56.09 puana gerilerken, gelişmiş ũlkeler bazlı reel efektif endeksi 82.70 puandan 78.53 puana indi. Gelişmekte olan ũlkeler bazlı reel efektif kur endeksinde 1 aylık düşüş yüzde 6.08, gelişmiş ũlkeler bazlı reel efektif endeksindeki kayıp ise yüzde 5.05 olarak belirlendi.

Kayıp yılbaşından bu yana yüzde 10'a ulaşı

Yılbaşıdan bu yana reel efektif döviz kuru endeksi TÜFE bazlı olarak yüzde 9,47 kayıp yaşadı. Reel efektif döviz kuru endeksi, en yüksek seviyeyi 127.72 ile Aralık 2007'de, en düşük seviyeyi ise 62.51 ile Eylül 2018'de görmüştü. Reel efektif döviz kuru endeksleri Türkiye'nin fiyat düzeyinin dış ticaret yaptığı ũlkelerin fiyat düzeylerine oranının ağırlıklı geometrik ortalaması alınarak hesaplanıyor. Denklemde reel efektif kurun azalışı, TL'nin reel olarak değer kaybettiğini, diğer bir anlatımla Türk mallarının yabancı mallar cinsinden fiyatının düştüğünü gösteriyor. Endeksteki değişim Merkez Bankası'nın TL'deki değer değişimlerinin enflasyona yansımalarına verebileceği tepkiler açısından izleniyor.



Mevsim etkisi gıda fiyatlarına yansımada

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), gıda fiyatlarının gerek işlenmemiş gerekse işlenmiş ürünlerde mevsimsel eğilimine kıyasla yüksek oranda arttığına dikkat çekti. Nisan enflasyonu değerlendirmesinde tüketici fiyatlarının yüzde 0,85 oranında arttığını ve yıllık enflasyonun 0,92 puan azalarak yüzde 10,94'e gerilediğini anımsatan Merkez Bankası, hizmet enflasyonunun azaldığını vurgulayarak en belirgin yavaşlamanın lokanta-otel ve ulaştırma gibi salgın hastalığa bağlı olarak faaliyeti kesintiye uğrayan sektörlerde izlendiğini bildirdi. Merkez Bankası hizmet enflasyonundaki yavaşlamada, havayolu ile yolcu taşımacılığı, eğlence-kültür, paket tur, kuaför ve berber gibi fiyat derlemenin mümkün olmadığı bazı kalemlerdeki yatay seyrin de etkili olduğuna dikkat çekti.

Raporda söz konusu dönemde yıllık enflasyonun gıda dışındaki alt gruplarda düşüş kaydettiği, enflasyondaki yavaşlamaya en belirgin katkının enerji grubundan geldiği ifade edildi. MB, enerji fiyatlarında uluslararası petrol fiyatlarındaki sert düşüşün yansımalarıyla azalış eğiliminin sürdüğünü kaydetti.

"Yıllık enflasyon işlenmiş gıdada yüzde 17,78'e yükseldi"

MB raporunda şu değerlendirmelere yer verildi: Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu nisan ayında 1,23 puan artarak yüzde 11,28 oldu. Yıllık enflasyon işlenmemiş gıdada yüzde 5,23'e, işlenmiş gıdada ise yüzde 17,78'e yükseldi. Mevsimsellikten arındırılmış veriler, işlenmemiş gıda fiyatlarında hem taze meyve ve sebze hem de diğer gruplarda yüksek bir artışa işaret etti. Diğer işlenmemiş gıda grubunda genele yayılan artışlar izlenmekle birlikte özellikle bakliyat (yüzde 7,54) ve kırmızı et (yüzde 4,30) fiyatları dikkati çekti.

Nisan ayında, işlenmiş gıda fiyatlarındaki artışın hızlanmasında ekmek-tahıllar, katı-sıvı yağlar ile alkolsüz içeceklerdeki gelişmeler öne çıktı.

Alışveriş merkezleri açılışlarını erkene aldı

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 11 Mayıs'tan itibaren açılacaklarına yönelik yaptığı açıklamanın ardından AVM yönetimleri de harekete geçti. Daha önce 1 Haziran olarak belirlenen açılış takvimleri erkene alınıyor.

Salgından büyük darbe alan birçok sektörde üretim mart ayının ikinci yarısı ile nisan ayında durma noktasına gelirken, ihracatın iki aylık kaybı 9,3 milyar dolara ulaştı. İhracatta en büyük darbeyi, otomotiv ve hazır giyim gibi lokomotif sektörlerin aldığı gözlemlendi. Martta başlayan düşüş nisanda zirve yaptı. Nisan ayında ihracattaki kayıp otomotivde yüzde 77'ye, hazır giyimde de yüzde 62'ye ulaştı. Mayısla birlikte ise ağırlıklı beklentilerin aksine, çok sayıda sektörden canlanma sinyalleri geldi. İhracat taşımalarındaki artış da toparlanmayı teyit ediyor. Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı Avrupa'daki fabrikaların kademeli olarak açılmasıyla birlikte siparişlerde artış gözlenirken, ihracat taşımaları da hız kazandı. Önceki gün açıklanan normalleşme planı kapsamında AVM'lerin gelecek hafta açılması kararı ile birlikte perakendede de işe dönüş hazırlıklarına başlandı. COVID-19 salgınındaki olumlu gelişmelere paralel sektörlerdeki normalleşmeye yönelik takvimler de netleşmeye başladı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın AVM'lerin 11 Mayıs'tan itibaren kapılarını açabileceğine ilişkin açıklamaların ardından ilk hareketlenen sektörlerin başında alışveriş merkezleri ve perakende geldi.

Türkiye'de alışveriş merkezlerinin, salgın ile birlikte tam anlamı ile kapandığı söylenemez aslında. Hemen hemen tamamı, marketler ve eczaneleri ile hizmet vermeye devam etti. Kiracı olarak bulunan markaların kepenk indirmeleri ile AVM'lere girenlerin sayısı birkaç yüzlü rakamlarla sınırlı kaldı.

Pek çok AVM yönetimi, daha geniş çaplı bir yapıda hizmet vermelerine ilişkin tarih olarak da 1 Haziran'ı adres göstermişti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarını işaret fişeği olarak algılayan AVM'lerin bir bölümünde ve perakende markalarında büyük çaplı hizmet sunma tarihi daha erkene alındı.

Alışveriş Yatırımcıları Derneği Başkanı Hüseyin Altaş, Türkiye genelindeki 436 AVM'nin açılış tarihlerini hızlandırdığını söyleyerek, "Gerekli sağlık koşullarını, klima tertibatlarını sağlayan AVM'ler 11 Mayıs'tan itibaren açılacak. 1 Haziran'da tüm AVM'ler açılmış olacak" dedi. Altaş, işletmelere giren herkesin maske takacağını ve sosyal mesafe alanının 15 metrekare olacağını söyledi. AVM'leri yeniden açan ülkelerde

cirolarda çok anormal kayıpların olmadığını görüldüğünü söyleyen Altaş, "İnsanlar AVM'lerde oyalanmadan nokta atışı ile alışverişini yapıp çıkıyor. Türkiye'de de benzer bir durum bekliyoruz" dedi.

Peki markalar cephesinde durum ne? Geçtiğimiz günlerde

Koçtaş, Bauhaus, Vakko, Gratis gibi birçok marka mağazalarını açma kararı almıştı. AVM'lerde ilk etapta evdeki yaşama dönük hizmet sunan markalar devreye girecek. Giyim alanında DeFacto, Koton, LC Waikiki'nin 11 Mayıs'ta açılışlarını yapması bekleniyor. Ancak pek çok giyim markasının, yeni sezona ilişkin ürün hazırlıkları içinde olduğundan açılışlarını 12 Haziran ve sonrasında yapacağı kaydediliyor.

Birleşmiş Markalar Derneği Başkanı Sinan Öncel, salgının etkilerini minimize etmek için sosyal mesafe, dezenfektan, metrekafe başına sınırlı kişi ve UV ışınları ile denenen kıyafetlerin virüsten arındırılmasına kadar birçok önlem aldıklarını söyledi.

Kriz Türkiye'ye fırsat

Gelişen piyasalar gurusu Mark Mobius, salgın nedeniyle değişecek küresel ticaret dengelerinin Türkiye için birçok fırsatı barındırdığını söyledi. Türkiye-ABD İş Konseyi'nin toplantı dizisine konuk olan Mobius, Çinli üreticilerin ticaret savaşından korunmak için ülke dışına çıktığını, bunların bir kısmının Türkiye'ye yönelebileceğini ifade etti. Mobius, ABD'nin tedarik zincirini çeşitlendirmesinden Türkiye'nin de pay alabileceğini kaydetti. Gelişen piyasalar gurusu ünlü yatırımcı Dr. Mark Mobius, COVID-19 krizinde Türkiye'nin küresel ticarete konumunu güçlendirebileceğini, yatırımlardan tedarik zincirlerine, petrol fiyatlarından hisselerle krizin Türkiye için birçok alanda fırsat sunduğunu söyledi.



TAİK'ten ABD ile işbirliği çağrısı

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) çatısı altında faaliyet gösteren Türkiye-ABD İş Konseyi'nin (TAİK) "#Korona Sonrası Dünyada Türkiye için Kazanma Stratejileri" başlıklı Transatlantic Talks toplantı dizisine konuk olan ünlü yatırımcı Dr. Mark Mobius, "Çinli üretici Türkiye'ye gelebilir" diyerek Çinli üreticilerin ticaret savaşından korunmak için Çin dışına çıktığını belirtti. Küreselleşmenin zayıflamadığını aksine güçlendiğini belirten Mobius "ABD de tedarik zincirini çeşitlendiriyor. Burada Türkiye için fırsatlar var. Çinli üreticiler Türkiye'ye gelebilir, Türkiye ABD'ye ihracatını artırabilir ve ABD'nin tedarik zincirine daha fazla girebilir" diye konuştu.

Türk diplomatların ABD ile ilişkileri de iyileştirmesi gerektiğini belirten Mobius, "STA anlaşması ya da Gümrük Birliği gibi bir anlaşması olmaması için hiçbir neden yok. Türkiye'nin ABD'ye ABD'de yüksek miktarda üretilmeyen ve ihraç edebileceği çok şey var" dedi.

GAP gibi dev bir proje gerekli

Swap anlaşması yapılmadığı ve IMF'ye başvuran ülke sayısının giderek arttığı bir ortamda yatırımcı güveninin nasıl tashih edilebileceğine ilişkin soruya ise Mobius "GAP projesine benzer dev bir istihdam ve altyapı projesi yapılmalı. Türkiye bunu kendi finanse edebilir, ekonomiyi büyüteceği için yabancı yatırım da gelir" yanıtını verdi. Petrol fiyatlarının bir yıla düzeleceğini öngören Mobius "Türkiye kaynağı varsa stoklayabildiği kadar petrol stoklasın" dedi.

Türk varlıklarında alım fırsatı

Bol likiditenin hisselerle yarayacağını fakat altının da her portföyde yüzde 10 olması gerektiğini söyleyen Mobius, "Şu anda Türkiye'de borsa boğaya dönmüş görünüyor. Düşüşler tabii ki olacaktır ama alım fırsatları var" dedi. Hisselerde sektörel tavsiyeleri sorulduğunda ise Mobius "Sağlık ürün ve hizmetleri çok büyük ilgi görecek. Türkiye özelinde ihracat şirketleri ve teknolojiye ayak uydurabilen geleneksel şirketleri izlemek gerek" yanıtını verdi.

Uymazsak bedelini öderiz



Türkiye'nin normalleşme sürecine başladığını söyleyen Cumhurbaşkanı Erdoğan, salgını yeniden arttıracak risklere girmeyeceklerini belirterek, "Kurallara uymaz ve süreci uzatırsak, bunun bedelini de hep birlikte öderiz" dedi.

Cumhurbaşkanı Tayyip [Erdoğan](#), partisinin Merkez Yürütme Kurulu (MYK) toplantısına başkanlık yaptı. Videokonferans yöntemiyle üyelere seslenen Erdoğan, [normalleşme](#) adımları sonrası koronavirüsle mücadele başta olmak üzere, meslek odalarının seçim usullerinin değiştirilmesiyle ilgili kanun teklifi ve [koronavirüs](#) sonrası dönemde atılacak ekonomik adımlarla ilgili mesajlar verdi. Erdoğan şunları söyledi:

NORMALLEŞME PLANI

"Ülkemizin koronavirüsle mücadelesinde yeni bir sayfaya geçtik. Halkımızın ihtiyaçları, kurumlarımızın tespitleri, sağlık bakanlığımız ve bilim kurumumuzun değerlendirmeleri ışığında bu süreci dikkatle yürütmeyi sürdüreceğiz. Yeni dönemde, fiziki mesafe, maske kullanımı, temizlik başta olmak üzere kurallara riayeti en üst düzeyde tutacağız. Normalleşme adımlarını asla aceleye getirmeden, tüm ihtimalleri enine boyuna değerlendirerek atmaya devam edeceğiz.

'RİSKLERE GİRMEYECEĞİZ'

Kazanımlarımızı riske atacak, salgını yeniden azdıracak risklere girmeyeceğiz. Dünyadaki ve ülkemizdeki gelişmelere göre, Cumhurbaşkanı yardımcımızın koordinasyonunda hazırladığımız planları sürekli güncelleyeceğiz. Rehavete ve

karamsarlığı mahal vermeden, ülkemizi inşallah bu salgın musibetinden kurtaracağız. Milletimizin bu konuda bize duyduğu güven ve verdiği destek en büyük güç kaynağımızdır. Halkımızdan bir müddet daha hassasiyetini sürdürmesini bekliyoruz.

Mayıs ayı içinde faaliyetlerine yeniden başlamalarına izin vereceğimiz işletmelerle, buralardan faydalanacak insanlarımıza, kurallara riayet noktasında güveniyoruz. Aksi takdirde tedbirleri yeniden sıkılaştırmak zorunda kalabiliriz. Önümüzdeki hafta gelişmelere göre normalleşme planımızın diğer unsurlarını da açıklayacağız. Kurallara uymaz ve süreci uzatırsak, bunu bedelini de hep birlikte öderiz.”

MESLEK ÖRGÜTLERİNE KADEMELİ DÜZENLEME

Cumhurbaşkanı Erdoğan, meslek kuruluşlarındaki seçim usullerindeki düzenleme ile ilgili dünkü MYK’da parti kurmaylarına “Bu işi hemen bitirin” talimatını verdi. Değişim kademeli olarak yapılacak. Buna göre değişim önce barolar ve tabipler odalarından başlayacak. Ardından ikinci aşamada mühendisler ve mimarlar ile ilgili düzenleme yapılacak. Erdoğan, barolarla ilgili olarak “Herkesin üye olma zorunluluğu onları güçlendiriyor” diyerek üye olma zorunluluğunun kaldırılması gerektiğini ifade etti.

- **Gizem KARAKIŞ**

ALTUN’DAN SUÇ DUYURUSU

İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Arti Media şirketine ait bir internet [haber](#) sitesinde Ragıp Zarakolu imzasıyla yayımlanan yazıda, darbe ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a yönelik idam tehdidi olduğu iddiasıyla ‘Makus kaderden kaçış yok’ başlıklı köşe yazısıyla ilgili İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda bulundu.

ÇELİK: YALANA DAYALI PROPAGANDA

AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik, normalleşme adımlarına ilişkin, “Vakaların sayısının düştüğü, olumsuz rakamların düşmeye başladığı görüldüğünde yeni kolaylaştırmalar gündeme gelecektir” dedi. Çelik, maske dağıtımıyla ilgili CHP’nin eleştirilerine de, “Söylenenler, ‘Elimizde vardı da vatandaşımıza vermedik, yurtdışına gönderdik’ gibisinden tamamen yalana dayalı bir propagandadır” diye yanıt verdi.



CHP'li Erdoğan Toprak, Türkiye Varlık Fonu'nun (TVF) borcunun 2018 yılında ikiye katlandığını; fon bünyesinde kullanılan 641 milyar TL tutarındaki avans ve kredinin 500 milyar TL'sinin şahıslara verildiğini ifade etti. Bu şahısların kim ve kaç kişi olduğunu sordu.

CHP Genel Başkan Koordinatör Başdanışmanı Erdoğan Toprak, Türkiye Varlık Fonu'nun (TVF) borcunun 2018 yılında ikiye katlandığını; fon bünyesinde kullanılan 641 milyar TL tutarındaki avans ve kredinin 500 milyar TL'sinin kimlere ve hangi amaçla verildiğinin bilinmediğini açıkladı.

Sözcü'den Mahmut Lıcalı'nın haberine göre, CHP'li Toprak, denetimi yasal süresinden 7 ay sonra gerçekleştirilen TVF'nin denetleme raporunun ayrıntılarını ele aldı. Toprak, "2018 yılında TVF'nin kullandığı 641 milyar TL'lik avans ve kredinin 500 milyar TL'sinin "şahıslara" verildiği belirtiliyor. Bu şahısların kim ve kaç kişi olduğu, bu kişilere neden yüz milyarlarca TL avans ya da kredi verildiği, hangi amaçla bu paraların kullanıldığı bilgisi yok. 2018 yılı boyunca TVF Yönetim Kurulu hiç toplanmamış" dedi. Toprak Türkiye'de aile şirketi gibi yönetilen bir fondaki kamu varlıkları ve kaynaklarının her türlü denetimden uzak ve keyfi bir şekilde kullanıldığını ekledi.



Ali Ekber YILDIRIM

06 Mayıs 2020

Betona değil, hayvancılığa yatırım yapan gencin feryadı

Bugünlerde tarım ve gıda çok gündemde. Bazılarının tarım ve gıdanın önemini anlaması için koronavirüs gibi büyük bir salgının yaşanması gerekiyormuş. Daha önce tarımla ilgisi olmayanlar bile tarımı konuşuyor, öğrenmeye çalışıyor. Yıllardır bu konuyu gündemde tutmaya çalışan birisi olarak bundan şikâyetçi değil, mutluyum. Tarım ve gıdanın önemini yıllardır dile getiren bu konuda büyük çaba gösteren çok kişi ve kurum var. Üretimin değil ithalatın ve tüketimin, yatırımın değil rantın teşvik edildiği bir dönemde tarıma gönül veren ve üretimi ısrarla sürdürenleri ayakta alkışlamamız gerekir.

Etkilerini derinden hissettiğimiz koronavirüs günlerinde okurlarımızdan daha çok mesaj, telefon, bilgi geliyor. Tarlada, bağda, bahçede, ahırda, çiftlikte birlikte olamasak da, iletişim kanallarıyla karşılıklı bilgi alışverişimiz sürüyor. Bu bilgilerden yararlanıyoruz.

Bu yazıda, son zamanlarda sıkça dile getirilen hayvancılık, yem fiyatları konusunda genç bir okurumuzdan gelen bir elektronik posta mesajını paylaşacağım. Birçok çiftçinin, yetiştiricinin ortak sorununu, duygularını yansıtıyor.

Fazlası, eksiği olabilir fakat hayvancılık yapanların bugünlerde en çok yakındıkları yem fiyatı ve hayvancılığın sürdürülebilirliği konusunda önemli ipuçları veriyor. Yem hammaddelerinde dışa bağımlılığın hayvancılığa yansımalarını somut olarak anlatan bu mektubu ders alınması dileği ile aynen yayınlıyor ve yorumunu size bırakıyorum.

“Ali Bey Selamlar,

Yazılarınızı yakından takip etmekteyim. Son kitabınızı da okudum. Tarımın bir ülke için ne kadar önemli olduğunu, her platformda dile getirdiğiniz için çok teşekkür ederim. Hele bu son dönemlerde yaşadığımız COVID-19 salgını sonucunda tarımın ne kadar stratejik bir öneme sahip olduğu tekrardan kanıtlanmış oldu.

İzmir'de ikamet ediyorum. Özel bir firmada satış temsilcisi olarak çalışmaktayım.

Ailem ve birçok yakınım Ödemiş'te ikamet ediyor. Bu nedenle tarıma her zaman bir ilgim oldu. Bu ülkenin tek kurtuluşunun tarımsal üretimden geçtiğini ve kırsal kalkınmanın çok önemli olduğunu her zaman dile getirdim. Bundan yaklaşık 4 yıl önce birikmiş paramla betona yatırım yapacağıma, hayvancılık yapan bir arkadaşımın kapasite artırımı sağlayarak birlikte ortak büyükbaş besicilik yapmaya başladık. Tamamen kendi öz kaynaklarımızla ve sıfır kredi kullanarak, sürekli yatırım yaparak orta ölçekli bir işletme haline geldik. Arkadaşım tesis arazi ve işçiliğini bende sermayemi koyarak işe başladık. Yani güçlerimizi birleştirmiştik. Küçük bir kooperatif misali, çünkü ikimizde biliyorduk ki tek başına bir şeyler yapmak zordu.

Geçen bu 4 senede ilk yıl küçük bir kâr sağladık. Bundan sonraki yıllarda zarar etmeye başladık. Bu arada kaba yemimizi kendimiz üretiyorduk. Biz bu işe olan inancımızı hiçbir zaman kaybetmedik. Yatırıma ve üretmeye devam ettik. Bereket benim oradan gelecek olan gelire ihtiyacım yoktu, en azından düzenli bir gelirim vardı ve hiç bir yere de borcumuz yoktu. Sadece bu işle uğraşan insanların halleri daha da kötü. Sizin de dediğiniz gibi üretimden her geçen gün soğuyorlar ve kaçıyorlar.

Dediğim gibi kaba yemi bir şekilde hallediyorduk ama kesif yem başımızın belası olmaya başlamıştı. Tıpkı şuanda olduğu gibi COVID-19 öncesi çuvalı 65-70 lira bandında olan besi yemi bugün itibari ile 95-100 lira bandına dayandı. Karkas et fiyatı 32-33 liradan 36-38 lira bandına yükseldi. Yemdeki yaklaşık 40 günlük bir sürede çuvalda 30 liralık bir artış olmuştur. Yaklaşık olarak %40'lık bir artış söz konusudur. Bu rakamlarla bu işin sürdürülebilirliği her geçen gün kalmamaktadır. Yani işin özü biz bu sene gene zarardayız. Buna ne kadar tahammül ederek, ne kadar da sürdürülebiliriz bilmiyorum.

COVID-19 çıktığı dönemlerde bakanlık gıda fiyatlarında oluşacak olan haksız fiyat artışlarını yakından takip ettiklerini bununla ilgili cezai işlem uygulayacaklarını belirtti. Hayvancılığın en büyük maliyet kalemi olan yem fiyatlarındaki artışa herhangi bir işlem yapmamaktadır. Bizim derdimiz et fiyatı yükselmemesi değil, yem fiyatlarının yükselmesi. Bizler üretici olduğumuz kadar tüketiciyiz, insanların ucuz ete ulaşmasını fazlasıyla istemekteyiz. İnanın hayvanını satan çiftçi aldığı parayla gidip et almakta zorlanıyor çünkü ödemesi gereken o kadar borcu var ki.

Bu ülkede daha öncede kur bu rakamlara çıkmıştı. O zamanda bile yem fiyatlarında bu kadar artış olmamıştı. Yem firmaları hammadde ithalatında sıkıntı, kur artışı lojistik vb. nedenlerle fırsatçılık yaparak çok kısa zaman diliminde yüksek oranda zamlar yaptılar. Bakanlık buna seyirci kalmaya devam etmektedir. Bu zamana kadar yem firmalarına çalışıyorduk, hele bundan sonra tamamen onlar için çalışmış olacağız. Biz üretmek için çabalayanlar paranın transferinde aracı olmaktan öteye geçemiyoruz ve hatta bu parayı verirken eksik verdin deyip cezalandırılmaya devam edileceğiz. İşin

özü biz üretmek istiyoruz, yatırımımızı kolaycılık yapıp betona yatıracağımıza geleceğimiz ve çocuklarımız için zor olan üretimi seçtik. Buna olan inancımızı ve motivasyonumuzu kaybetmek istemiyoruz.

Sizden ricam, her zaman köşenizde hayvancılıkla ilgili sorunları dile getiriyorsunuz. Bu dönemde yem fiyatlarında oluşan inanılmaz artışı köşenizde yazmanızdır. Bakanlığın bu duruma belki dur demesinde bir nebze hepimizin katkısı olabilir. Zaman birlik olup birbirimize yardım etme zamanı diyenlere, belki bir aydınlanma sağlamış oluruz. Şu anda çiftçi depremde enkaz altında kalan insan gibi sesimizi duyan yok mu demekte.

Yukarıdakilerde bu sesi duyup duymadıklarını bilmiyoruz ya da duyuyorsa duymazlıktan geliyorlar. Belki kim bilir sesimizi daha gür çıkarmamız gerekiyordur. Saygılarımla Fatih Bolluk”



Alaattin AKTAŞ

06 Mayıs 2020

TL değersizlikte 26 yılın rekorunu kırmaya doğru gidiyor

Tam 26 yıl 4 aydır, yani 316 aydır hesaplanan reel efektif döviz kurunda en düşük dördüncü değer bu yıl nisanda oluştu. Yani TL, 316 ayın en düşük dördüncü düzeyine indi.

Kur artmaya devam eder, ancak durgunluk yüzünden fiyatlar çok daha az artarsa reel efektif döviz kurunda mayısta en düşük değeri görmemiz hiç şaşırtıcı olmaz.

Nisan ayında dolar TL karşısında ay ortalaması bazında yüzde 8.1 artış gösterdi. Eurodaki artışın oranı da yüzde 6.2 oldu. Döviz böylesine hızlı yükseliş sergilerken fiyatlardaki artış TÜFE bazında yüzde 0.85'te kaldı.

İşte bu oranlar reel efektif döviz kuru endeksinin nisanda hızla gerileyerek 68.88'e inmesine yol açtı.

Söz konusu endeks 2003 yılı 100 kabul edilerek hesaplanıyor ve endeksin 100'ün üstünde bulunması TL'nin reel olarak değerli olduğunu, 100'ün altındaki endeks ise TL'nin reel anlamda değersiz seyrettiğini gösteriyor.

Merkez Bankası reel efektif döviz kuru endeksinin Türkiye'nin dış ticaretinde ağırlıklı yeri olan ülkeler ve paralar üstünden hesaplıyor. Biliniyor ki dış ticaret de ağırlıklı dolar ve euro üstünden yapılıyor.

Nisan ayında da dolar ve euro TL'ye karşı sırasıyla yüzde 8.1 ve yüzde 6.2 artış gösterirken fiyat artışının çok daha düşük kalması sonucunda da endeks 68.88'e kadar indi.

316 ayın 4'üncü sırasında

Merkez Bankası reel efektif döviz kuru hesaplamasını ocak 1994'ten bu yana yapıyor. Yani bu endeks tam 26 yıl 4 aydır, bir başka ifadeyle 316 aydır hesaplanıyor.

İşte endeks nisan ayında indiği 68.88'lik düzeyle bu 316 ayın en düşük 4'üncü sırasına gerilemiş oldu.

Bu yılın mart ayındaki 72.91'lik endeks de 316 ayın en düşük 10'uncu değerine işaret ediyor.

Türk Lirası 26 yılı aşkın dönemde en düşük değere 2018 yılının eylül ayında inmişti. Rahip krizinin yaşandığı bu süreçte endeks 62.51 olmuştu. İkinci en düşük düzey de yine aynı süreçte 2018'in ağustos ayında 65.80 ile gerçekleşmişti.

Türk Lirası'nın en düşük düzeyde olduğu üçüncü ay ise 67.23'lük endeks değeriyle meşhur nisan krizinin yaşandığı 1994 yılı.

Rahip krizi, nisan 1994 kararları süreci ve korona krizi... Dikkat edilirse çok büyük ekonomik kriz yaşanan 2001 sürecinde bile TL böylesine değer yitirmemişti. TL'nin o dönem az değer yitirmesi biraz da enflasyonun yüksek gerçekleşmesinden kaynaklanmıştı.

Mayısta "liderlik" gelir mi?

Doların mart ayındaki ortalaması 6.31 olmuştu. Dolar yine aylık ortalama bazda nisanda 6.82'ye çıktı. Aynı sıraya göre euro da 6.99'dan 7.42'ye yükseldi.

Dolar dün itibarıyla 7.10'a dayandı, euro da 7.71'e... Bu artış eğilimi devam ederse mayıs ayında TL'nin değersizliği anlamında "liderlik" gelebilir.

Kur böylesine tırmanırken bu artış fiyatlara pek yansımıyor, yansıması da beklenmiyor. Harcamalarda ağırlık çok büyük ölçüde gıdaya ayrılmış durumda ve diğer harcamalara para ya kalmıyor ya da eldeki para harcanmak istenmiyor. Dolayısıyla diğer mal ve hizmetlerin fiyatlarında kur artışının tetikleyeceği bir artış yaşanmıyor. Bu durgunluk yüzünden fiyat artışının düşük gelmesi şaşırtıcı değil.

Dolayısıyla mayıs ayında kur artmaya, fiyatlar az artmaya devam edecek gibi görünüyor ve bu da reel efektif döviz kuru endeksinin çok daha aşağılarda oluşacağını işaret ediyor.

TL'nin en değersiz ve en değerli olduğu on ay (2003=100)

Eylül 2018	62,51	Aralık 2007	127,72
Ağustos 2018	65,80	Ocak 2008	127,40
Nisan 1994	67,23	Ağustos 2008	126,68
Nisan 2020	68,88	Ekim 2010	126,51
Mayıs 1994	69,33	Ekim 2007	126,18
Mayıs 2019	69,94	Kasım 2007	126,16
Ekim 2018	70,04	Şubat 2008	125,84
Haziran 2019	72,33	Kasım 2010	125,64
Nisan 2019	72,74	Eylül 2008	124,92
Mart 2020	72,91	Eylül 2010	123,20



Abdulkadir Selvi

Barolar ve mühendis odalarının yasaı değişiyor

6 Mayıs 2020

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Ali Erbaş'ın zina ve eşcinselliği eleştiren hutbesine Ankara Barosu'nun verdiği sert tepki fitili yeniden ateşledi. Ankara Barosu'nun eşcinselliği savunup "çağlar ötesinden gelen ses" diyerek İslam'a hakaret etmesi ise bardağı taşıran damla oldu. Örgütlü, marjinal bir grubun baro yönetimlerini ele geçirmesi karşısında harekete geçildi. Baroların seçim sistemi değişiyor. Daha önce baroların seçimiyle ilgili olarak bir çalışma yapılmıştı. Yozgat milletvekili Yusuf Başer ve Sivas milletvekili Hilmi Bilgin bir taslak hazırlamışlardı. Ancak bu daha sonra rafa kaldırıldı. şimdi raftan indirildi demiyorum. Çünkü farklı bir çalışma yapılıyor.

Baroların seçim sistemi değiştiriliyor. Nispi temsil sistemi getiriliyor. Meclis açıldıktan sonra ilk iş, baroların seçim sistemini değiştiren yasal düzenleme olacak. Çünkü baroların seçimi ekim ayında başlıyor. 2021 yılı mayıs ayında ise Türkiye Barolar Birliği'nin seçimi var. Mevcut sistemde en çok üyeye sahip olan İstanbul ve Ankara barosunun etkin oluyor. Ama daha çok marjinal gruplar organize hareket ettiği için baroların yönetimlerini ele geçiriyorlar.

Bakmayın böyle eşcinsel haklarını savunmalarını, Ankara Barosu 28 şubat sürecinde yasakçı barolardan biriydi. Başörtülü avukatları baroya kaydetmemiş, mahkeme kararlarını uygulamamıştı. O nedenle sadece baroların seçim sistemini değiştirmek yetmez. Batı'da bazı ülkelerde olduğu gibi baro tekeli kaldırılıp, gönüllük esası getirilmeli. İsteyen üye olur, istemeyen olmaz.

MÜHENDİS ODALARI DA KAPSAMDA

Ha, bir de sürpriz var. Sadece baroların seçim sistemi değiştirilmiyor. Mühendis odalarının seçim sistemi de değiştiriliyor. Mimar ve mühendis odaları, elektrik mühendisleri odaları gibi mühendis odaları bundan etkilenecek. Onlar için de nispi seçim sistemi getiriliyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başkanlığında geçen hafta yapılan MYK toplantısında karar alındı, çalışmalara başlandı. Ama henüz taslak halinde.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın onayından sonra Meclis'e sunulacak.

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ VAR MI?

Peki Türk Tabipleri Birliği var mı? Yok. Türk Tabipleri Birliği, hendek savaşları sırasında PKK'ya destek veren açıklamaları nedeniyle şimşekleri üzerine çekmişti. Barolar birinci sırada geliyorsa, ikinci sırada Türk Tabipleri Birliği yer alıyordu. Ancak paketten çıkarıldı. Neden? Koronavirüsle mücadele sürecinde sağlıkçılarımız fedakârca çalışırken, böyle bir düzenlemenin yapılması doğru bulunmadı. Türk Tabipleri Birliği'ni pandemi kurtardı demek daha doğru olur.

MENDERES'İ KURTARAMADIK ERDOĞAN'I YEDİRMEYİZ

“BAŞBAKAN olduğumda karşımda Menderes'in idam sehпасındaki fotoğrafı duruyordu” demişti Demirel. Zaten Menderes'in darağacındaki fotoğrafı kendisinden sonra gelecek başbakanlara gözdağı olsun diye çekilmişti. “Bir kere başbakanları asarsanız, gelecek başbakanların hepsi çalıştığı odada darağacını görür. 1966'daki kısmı senato seçiminde, vatandaş bir kâğıt gönderdi. Giresun'da büyük bir çınar ağacı vardır, onun altında. Diyor ki 'Menderes'i astık, seni de asarız'.”

Demirel, bunu kendisini ziyaret eden Nimet Baş başkanlığındaki Meclis Darbeleri Araştırma Komisyonu'na anlatmıştı.

Artı Gerçek isimli haber sitesinde Ragıp Zarakol'un Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı “Sonun Menderes gibi olacak” diye tehdit ettiği yazısını okuyunca bir an tarih canlandı gözlerimin önünde. Zarakol'u insan hakları savunucusu, yayıncı ve aydın olarak bilirdim. O nedenle yazdıklarına inanmadım. Yazının tarihini ve internet sitesini kontrol ettim. Meğer doğruymuş. Büyük bir hayal kırıklığına uğradım. Eğer bu ülkenin önde gelen bir insan hakları savunucusu seçilmiş bir cumhurbaşkanını darbeye ve darağacıyla tehdit ediyorsa, vay halimize. Bu ülkenin darbesever aydın sorunu oldu. 12 Mart'tan önce Doğan Avcıoğlu, Mümtaz Soysal gibi aydınlarımız devrimci askerlerle cunta kurup birlikte darbe yapacaklardı. Ne oldu? Darbeciler geldi, önce aydınları ezdi. Sonra Denizleri sehpaye çekti. Üç fidanımız yetmedi mi? Daha ne darbesi? Darbelere çok ağır bedeller ödemiş bir ülkeyiz. Kenan Evren mahkemede, “Bir sağdan, bir soldan astık” derken kendimi boğulacak gibi hissetmiştim. Sanki tavuk kesiyor. Sağdan soldan hiç fark etmez. 12 Eylül'de 50 gencimiz darağacına çekildi. Hepsi bu vatanın evlatlarıydı. Arkalarında gül kokulu sevgililer bıraktılar. Ragıp Zarakolu hâlâ idam, hâlâ idam. Hâlâ darağacı, hâlâ darağacı, hâlâ Menderes'in sonu... Menderes'in idamı yetmedi mi? Bunca kana, darağacına doymadın mı? Ödenen onca bedelden sonra artık darbelerin sonuna geldik diye düşünüyordum. Yanılmışım. Eğer seçilmiş cumhurbaşkanını darbeye, darağacıyla, idamla tehdit edenler aydınsa ben karanlığım.

27 Mayıs'ta Menderes'i asanlar, ailesinden celladın parasını, kefen parasını, idam ipinin parasını bir de yediği yemeğin parasını istemişlerdi. Tam tamına 150 lira. Bir tek sehpanın parası istenmedi. Onu da cömertlik edip hesaptan düştüler.

15 Temmuz gecesi CNN Türk'te Hande Fırat'la Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı yayına almıştık. Yıldırım gibi mesajlar yağıyordu. Millet, "Menderes'i kurtaramadık ama Erdoğan'ı yedirmeyeceğiz" diyordu. Yedirmedi de.

Demirel'in sözünü ettiği o fotoğraf değişti. Artık seçilmiş başbakanların, cumhurbaşkanlarının karşısında idam sehpasındaki Menderes'in fotoğrafı durmuyor. Darbecilerin cezaevlerindeki hücrelerinde karşılarında Erdoğan'ın fotoğrafı ye alıyor. Anladın mı Ragıp Zarakolu?

Mutfak enflasyonu daha yüksek

Esfender KORKMAZ



06 Mayıs 2020

Nisan ayında yıllık TÜFE oranı yüzde 10.94 oldu. Yıllık TÜFE oranı, işçi ve memurlar için önemlidir... Çünkü ücret ve maaşlar, satın alma gücünü korumak için bu orana göre artırılıyor. Ancak bu oranlar TÜİK'in harcama sepetindeki oranlara göre oluşturulmuş, zengin ve fakirin ortalamasıdır.

TÜFE sepetinde en önemli harcama gurubu gıda ve alkolsüz içeceklerdir. Gıda ve alkolsüz içeceklerin TÜİK'in harcama sepeti içindeki payı yüzde 22.77'dir. Gıda ve alkolsüz içeceklerin yüzde 10,94 olan enflasyona katkısı 2.57 yüzde puandır.

Ne var ki, gıda ve alkolsüz içeceklerin (Musluk suyu içemeyeceğine göre) düşük gelir guruplarının harcama sepeti içindeki payı en az yüzde 40'tır. Bu orana göre gıda ve alkolsüz içeceklerin enflasyona katkısı daha yüksek 4.51 yüzde puan olacaktır. **Arada 1.94 yüzde puan fark var.**

Yine düşük gelirli guruplar için bir diğer önemli harcama gurubu konut harcamalarıdır. Bu gurubun TÜİK'in harcama sepeti içindeki payı yüzde 14.34'tür. Konut harcamalarında yıllık TÜFE oranı yüzde 14.52'dir. TÜİK hesabına göre, konutun TÜFE'ye katkısı 2.08 puandır.

Gerçekte ise konut harcamalarının düşük gelir gurupları harcama sepeti içindeki payı en az yüzde 25'tir. Bu durumda düşük gelir guruplarında konut harcamalarının yıllık enflasyona katkısı 3.63 puana çıkıyor. **Arada 1.55 yüzde puan fark var.**

Bu hesaba göre, TÜİK sepetinde düşük gelir guruplarının gıda ve konut harcamalarının sepet içindeki payı yüzde 65 oluyor. Diğer yüzde 35 harcamalarını da yıllık enflasyon 10.94 üstünden değerlendirirsek düşük gelir gurupları ile **işçi ve memurun 2020 nisan ayı yıllık TÜFE oranı yüzde 12.07 oluyor.**

Özetle; mutfak enflasyonu da dediğimiz düşük gelir guruplarının geçinme enflasyonu açıklanan enflasyondan 1.13 yüzde puan daha yüksektir.

İşçi ve memura, ortalama TÜFE oranında zam yaparsanız birde büyümeden pay vermezseniz bu kesimin satın alma gücü düşmüş olur. Gelir dağılımı bozulur.

Bu nedenledir ki; işçi ve memur giderek daha yüksek oranda düşük gelir gurubu içinde yer almıştır. TÜİK, eşdeğer hane halkı kullanılabilir gelirine göre sıralı ilk yüzde 20'lik grup (En fakir kesim) içinde, işçi ve memur gelirlerinin payı 2011 yılında yüzde 44.8 iken, 2018 yılında yüzde 48,5 olmuştur. Yani işçi ve memur diğer kesimlere göre nispi olarak daha fazla yoksullaşmıştır.

Çözüm zor değildir. TÜİK'in işçi ve memurun da içinde bulunduğu düşük gelir dilimine göre ayrı bir sepet oluşturmak gerekir. Bu kesimin harcama sepeti içinde gıda ve konut harcamalarının gerçek ağırlıklarına göre ayrı bir enflasyon endeksi yapılmalıdır. Bu endekse "**Geçinme endeksi**" deniliyor. Ücret ve maaşlarında bu geçinme endeksine göre artırılması gerekir. Bu durumda TÜİK üç endeks, Yi-ÜFE, TÜFE ve Geçinme endeksleri yapmış olacaktır.

Aslında İstanbul Ticaret Odası (İTO) 1995 bazlı Ücretliler Geçinme İndeksi yapmaktadır. Ancak bu endeks yalnız İstanbul için yapılmakta, tekniği eskimiş ve baz yıl çok geride kalmıştır.

Buraya kadar iyi de , TÜİK bu endeksleri yapar mı? Yapması için siyasi iktidarların bu konuda kararlı olması gerekir. Bu güne kadar bu niyet görülmedi. O zaman iş sendikalara kalıyor. Sendikalar ideolojik saplantılardan kurtulup iktidardan beklentilerini bir yana bırakıp çalışanın hakkına odaklanırlarsa, yapabilirler. Zira "**hak verilmez alınır.**"



İbrahim Kahveci

Mahkûmiyet!

Mahkûmiyet illa bir suç ve ceza karşılığı olmuyor. Mahkûmiyet illa bir dört duvar arası veya sınırlı bir mekân içinde de olmuyor.

Mahkûmiyet bazen yaşadığınız ortam olarak bizi bulabiliyor.

Mahkûmiyet bazen de yaşamak zorunda kalacağımız bir gelecek olarak şimdiden kesilen ceza oluveriyor.

Hatırlayın 1991 seçimlerini. O seçimler ülkenin 10 kayıp yılının mahkûmiyet kararı olmuştu aslında.

Ya da 2002 seçimleri...

Kara bulutların dağılmasında, bir nefes alınmasında özgürlüğe açılan pencere olmuştu.

Sonra o özgürlük günleri de bitti.

Sanki hayatımız aslında içerde de bazen dışarı çıkıp nefes alabiliyoruz. Ya da ne diyorlardı “açık cezaevinden izinli çıkış”.

Şimdi izin bitti... Yeniden içeri girme vakti.

Hiç kalıcı olarak kurtuluş ya da dışarıda hayat olmuyor.

Sanırım bu mahkûmiyet ağır bir yük. Hele de gelecek yükü çok daha ağır.

Biz karar verdik buna. Hep beraber karar verdik.

Açlığımıza karar verdik.

Yoksulluğumuza karar verdik.

Sefaletimize karar verdik.

İşsizliğimize karar verdik.

Kısaca kendi mahkumiyetimize karar verdik.

Bu da nedir böyle? Tam bir felaket senaryosu çiziyorum galiba.

Çok mu karamsarım, ne?

Bugün tarihi bir işsizlik, tarihi bir gelirsizlik yaşıyoruz. Ama MHP Genel Başkanı Sn Bahçeli “Türkiye ekonomisinin zorlu dalgalanmalara maharetle direnmesi, tedbirlerin zamanında alınması iç ve dış odakları çılgına çevirmektedir” diyor.

Yani açlıktan intiharlar edilen ülkeye dış mihraklar saldırıyor diyor. Açlıktan ayakta duracak hali kalmamış birine dış mihrakların vurmasına gerek mi var?

Yanlış yönetimden daha büyük mihrak mı olur?

Bu ülkede un var, yağ var, şeker var ama helva yapan bir tane aşçı çıkmıyor. Çıkan oluyor ama sonra yaptıkları helvayı kendileri yiyor.

Millete bir şey kalmıyor.

Bugün kara bulut var ama asıl kara günler gelecekte.

Mesela İSO Başkanı Erdal Bahçıvan diyor ki “Sorun kaynak çekmekte değil”. İyi ama gelen mi var ülkeye.

Hazine garantili proje ve kar varsa bütün -kapitalistler- gelir tabii. Bize bizim riskimizi de üstlenecek kalkınmacı yabancı sermaye lazım. Gerçi sıcak paracı yabancılar bile ülkeyi terk etti ama biz hala “yabancı gelir” diye bekliyoruz.

Demokrasimiz kaçınıcı sırada.

Medya özgürlüğümüz kaçınıcı sırada.

İnsani endekslerimiz kaçınıcı sırada.

Bize kim niye gelsin? Dün Rusya ile S-400 maskesi kuruyorduk; bugün ABD ile maskeleyiyoruz. Olmayınca da “S-400’ü kurarız haa!” restini çekiyoruz..

Ne dünya bize güveniyor ne biz kendimize bakıyoruz.

Venezuela’da orta sınıf “İktidar ülkeyi referandumlarla uçuruma götürüyor. Darbeye de hayır...” derken kimse dinlemedi onları.

Şimdi açlığa mahkumlar,

Şimdi yoksulluğa mahkumlar,

Şimdi işsiz bir halde yaşıyorlar.

Mahkumiyetten kurtulmak için zamanında uyanmak gerekiyordu. Zamanında dinlemek gerekiyordu.

Daha iyiye gideceğiz, her geçen aydan daha iyi olacağız, ülke kalkınacak, şahlanacak deyimlerinin ne kadar altının boş olduğunu 2016 sonrası gördük.

Şimdi umutla bekleyenler varsa diyorum

MAHKUMUZ

Bu kafa ve yönetim anlayışı ile dışarı çıkacak halimiz olmayacak.

Baksanıza krizden çıkışta bile aklımıza camilerden önce AVM'leri açmak geliyor. 'Para' bizim her şeyimiz... Yaşasın neo-liberalizm.



06 Mayıs 2020, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Amerika 3 trilyon dolar daha borçlanmayı planlıyor

Bu salgın günlerinin bazı ülke yönetimlerini delip geçecekleri kesindir. Tabii eğer at gözlüğü takmışsanız ve dünyada salgını yaşayan yegane ülkenin [Türkiye](#) olduğunu zannediyorsanız, durumu farklı görürsünüz. Ana muhalefet sözcüsü olarak basına açıklama yapar ve "**Bizim vatandaşlarımız maske bulamazlarken, iktidar dünyaya maske yardımı yapıyor**" diye eleştiri de yaparsınız...

Amerika böyledir

Ah bunlar Amerika'da siyaset yapsalar acaba neler diyebilirlerdi ki? Örneğin Michigan'daki bir mağazaya maskesiz girmek isteyen bir kadını durdurduğu için, mağazanın bekçisini kadının kocası öldürmüş... Neyse... "**Olur böyle şeyler Amerika'da**" deyip geçersiniz...

Trilyonlar

Ama ya hükümetin salgın günlerinin ekonomik yaralarını sarmak için 3 trilyon dolar borçlanmaya karar vermesi hakkında ne derdiniz acaba? Düşünün ki 1 trilyonun içinde 1000 tane 1 milyar dolar vardır. Evet... Ve şu anda Amerikan devletinin borcu tam 25 trilyon dolarmış.

Bütçe açığı

ABD Kongresi'nin Bütçe Ofisi'ne göre bu yıl bütçenin 3.7 trilyon dolar açık vermesi bekleniyormuş. Aynı hesaplara göre Amerika'nın gayri safi ulusal hasılasına eşit miktarda borcu varmış. Amerika'da muhalif olsaydınız acaba bu borçlanma rakamları hakkında ne derdiniz? "**Oh ne rahat bu ülkeyi yönetmek, elinde dolar basan matbaa makineleri varken, borçlan**

borçlanabildiğın kadar" mı derdiniz acaba?

IMF meselesi

Bazı ileri gidenler "**Neden IMF'den borç almıyoruz**" diye [AK Parti](#) iktidarını eleştiriyorlar ya... Bir bilseler ki burada önemli olan [IMF](#)'den borç almak değil, IMF ile stand-by anlaşması yapıp Türk ekonomisinin iplerini IMF'ye teslim etmemektir.

Neyse... Bunlar galiba ayrıntıdır... Amerika'nın dolarlarının bir bölümünü [FETÖ](#) yediğine göre bize sadece "**Afiyet olsun**" demek düşer...